

Tantárgy neve: Közigazgatási és közszolgálati pszichológia	Kódja: KDRIDK316	Kreditszáma: 3
A tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma:		
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²):		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): -		
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -		
Tantárgy-leírás: <u>Ismeretanyag:</u> A <i>közszolgálati pszichológia</i> (psychology in public service /PPS/) illetve a <i>közigazgatási viselkedéstudomány vagy közigazgatási pszichológia</i> (behavioural public administration /BPA/, public management psychology vagy administrative psychology), speciális alkalmazott pszichológiai tudományterületek. Jelenleg -az NKE képzési rendszerén kívül, ahol e tárgyhoz tartozik a magatartástudományi, a kriminál-pszichológiai és pedagógiai, valamint a kommunikációs ismeretek oktatása- a magyar pszichológia tudományából hiányoznak e szakágak. A <i>közszolgálati pszichológia</i> fiatal, az USA-ból származó tudomány, képzési rendszere is csak a 2000-es években alakult ki. Magában foglalja az állami finanszírozású kórházakban és közösségi intézményekben dolgozó, az igazságszolgáltatásban működő forenzikus, a rendőrségnél és a közbiztonságban, továbbá a közszolgálatban tevékenykedő pszichológusokat, de az USA-ban kiterjed még a háborús veteránokkal és a bennszülött lakosság körében foglalkoztatott pszichológusokra is. A <i>közigazgatási pszichológia</i> szintén az Egyesült Államokból ered, de történelmi gyökerei a 40-es évekig nyúlnak vissza. Simon³ már 1955-ben megfogalmazta, hogy a közigazgatás és a pszichológia között hiányzik a (római korból ismert) mérőöld és útjelző kő, azaz a híd e két tudomány között. Ez a jelenség ma is igaz, noha a 2000-es években már egyértelművé vált, hogy a vezetés-, a politika- és a kormányzás-tudomány keveset profitál az emberi magatartásra vonatkozó ismeretekből. Így jött létre a politikai pszichológia, a gazdaságpszichológia és a közigazgatási magatartástudomány is. E formálódó diszciplína mégis fiatal, mert releváns közleményeinek a száma sem éri el a 200-at, és <i>a mai napig nem harcolta ki a kellő tudományos figyelmet.</i> Célzottan a közigazgatási pszichológia interdiszciplináris, az egyén magatartási és attitűdinális (kognitív, érzelmi és viselkedéses) tényezőinek az elemzését, fejlesztését és kezelését foglalja magában. 1. Célcsoportja: a közszférában dolgozó munkavállalók és vezetők egyénileg és csoportosan (a szervezet egésze) 2. Módszere: magatartástudományi (pszichológiai vizsgálati, intervenciós és kutatási) eszközök 3. Elméleti háttere: a magatartás-orvoslás, és -lélektan, a pedagógia és a szociológia interdiszciplináris megközelítésben		

¹ **Ftv. 147. § tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció)

² pl. évközi beszámoló

³ Simon, Herbert A. 1955. A behavioral model of rational choice. *The Quarterly Journal of Economics* 69: 99–118.

Hazánkban *sem közszolgálati, sem közigazgatási pszichológiai szakképzettség egyelőre nincsen*, de vannak klinikai-, egészség-, munka-és szervezet-, továbbá tanácsadó szakpszichológusok, akik a közszolgálatban és a *közigazgatás kötelékében* dolgoznak.

A tantárgy keretében betekintést adunk a közszolgálati (PPS) és a közigazgatási (BPA) pszichológia tevékenységébe és módszereibe.

A kurzus arra keresi és adja meg a választ: miként vegyük igénybe, működjünk együtt a pszichológiai ismeretekkel a közszolgálatban és a közigazgatásban. Hol tartanak ma a tudományágak hazai és nemzetközi viszonylatban? Melyek a kurrens gyakorlati és kutatási területek?

A tantárgy során feldolgozandó legfontosabb témakörök az alábbiak:

1. *A közszolgálati (PPS) és a közigazgatási (BPA) pszichológia definíciója, tárgya, története, főbb kutatási és alkalmazási területei*
2. *Pszichológiai alaptudományok a közigazgatásban affektív pszichológiai (motivációs), kognitív pszichológiai, döntéelméleti, viselkedéslélektani ismeretek és kutatások fényében.*
3. *A közigazgatás és a pszichológia specifikus gyakorlati kapcsolódási pontja:* pl. állampolgári bizalom és döntések tervezése, kommunikációja, állam és állampolgárok kapcsolata, a közigazgatási változások hatásvizsgálata, teljesítmény-adatok elemzése a közigazgatási vezetésben, stb.
4. *Klinikai pszichológiai tevékenység a köz szolgálatában:* az egészségügyi teamben folyó *diagnosztikus és terápiás munka, a teljesítőképeséget segítő és gátló tényezők felmérése* foglalkozási specifikumok szerint, *életvezetési tanácsadás, felkészítések, képzések,*
5. *Alkalmazott egészségpszichológiai tevékenység a közigazgatásban:* *egészségprevenációs* célú ismeretterjesztés, tájékoztatás, *mentálhigiénés* gondozási rendszer vezetése. Olyan a self management elérése a közigazgatásban dolgozóknál, hogy egészségtudatosak legyenek, képessé váljanak önmaguk és környezetük egészségéért felelősségvállaló módon saját eszközökkel tenni, hogy tudjanak segíteni önmagukon és másokon is.
6. *Tanácsadó pszichológiai tevékenység közszolgálati és közigazgatási alkalmazása:* a pszichológiai tanácsadás eszközeit és módszereit alkalmazva, az egyéni és szervezeti igényekhez alkalmazkodva az egyént és/vagy csoportot a pszichológiai probléma, nehézség, megoldásával segíti.
7. *Munka-és szervezetpszichológiai tevékenység a közigazgatásban:* a munkaszervezetben, munkafeladat során az egyéni- és csoportos viselkedés elemzése, fejlesztése, a munkakörök hatékony betöltéséhez szükséges kompetencia- követelmények folyamatos nyomon követése, monitorozása, *kiválasztási folyamatok, alkalmasság vizsgálat, bevéálás-vizsgálat, vezetői készség fejlesztés.*
8. *Speciális pszichológiai tevékenységek:* rendkívüli időszakban jelentkező speciális helyzetek kezelésére kialakított alkalmazott pszichológiai tevékenység, az állomány intézkedő-képességének fenntartása normál és rendkívüli viszonyok között, rendkívüli események megelőzésének és kezelésének pszichológiai támogatása.
9. *Pedagógiai pszichológiai tevékenységek:* a közigazgatásban vagy a közszolgálatban tanulók/hallgatók *hivatásosgyakorlásra történő felkészítése*, a munkaköri alapkompétenciák fejlesztése, egyéni hatékony *tanulási stratégiák fejlesztése*, az egyes specifikus szakmai képességek megállapításához kapcsolódó

vizsgálatok elvégzése, az oktatók felnőttoktatási *hatékonyságának vizsgálata*, fejlesztése, új közigazgatási pedagógiai pszichológiai módszerek fejlesztése
 10. *Kutatás módszertan a közigazgatási pszichológia területén*

Kompetencia:

A tárgy elsődleges célja, hogy megismertesse a hallgatókat a *közzszolgálati és a közigazgatási pszichológia* elméletével, módszereivel, azok alkalmazási körével, céljával, hasznával. A hallgatók képessé válnak igénybe venni közzszolgálati és a közigazgatási tevékenység során a pszichológiai segítséget, ismereteket vagy módszertant és alkalmasak e területen kutatások kivitelezésére interdiszciplináris környezetben és célkitűzéssel.

A 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN):

Kötelező irodalom a közzszolgálati pszichológiához:

1. Bartol, C.R., Bartol, A.M. (2018) *Introduction to Forensic Psychology. Research and Application*. 5th edition. Sage Publications.
2. Haller, J., Farkas, J. (2017) *Pszichológia a közzszolgálatban I*. Budapest: NKE.

Kötelező irodalom a közigazgatási pszichológiához:

1. Grimmelikhuijsen, S., Jilke, S., Olsen, A. L., Tummers, L. (2017). Behavioural Public Administration: Combining Insight from Public Administration and Psychology. *Public Administration Review* 77 (1): 45–56.
2. James, O., Jilke, S.R. Van Ryzin, G.G. (ed) (2017) *Experiments in Public Management Research: Challenges and Contributions*. Cambridge University Press.
3. Olsen, A.L. (2015). Simon Said, „We Didn’t Jump”. *Public Administration Review*, 75 (2), 325–326.

Ajánlott irodalom (szemelvények):

1. Belle, N. (2013) Experimental Evidence on the Relationship between Public Service Motivation and Job Performance. *Public Administration Review*, 73(1), 143–153.
3. Bouwman, R., Grimmelikhuijsen, S. (2016). Experimental public administration from 1992 to 2014: a systematic literature review and ways forward. *International Journal of Public Sector Management*. Vol 29. Issue 2. pp110-131.
2. Hollósy, V. G., Szabó, Sz. (2016): A pszichológiai megközelítésű PSM paradigma jelentősége a magyar közzszolgálatban. *Hadtudományi Szemle*, 9(2), pp. 163-174.
3. Hollósy, V. G., & Szabó, Sz. (2016): Az érzelmi intelligencia és vezetői kompetenciák a közzszolgálatban. *HR and Munkajog*, 7(2), pp. 33-37
4. Margetts, H. Z. (2011, February). Experiments for Public Management Research. *Public Management Review*, 13 (2), 189-208
5. Tummers, L., Olsen, A. L., Jilke, S., Grimmelikhuijsen, S. (2016). Introduction to the Virtual Issue on Behavioural Public Administration. *Journal of Public Administration Research and Theory*, Virtual Issue (3), 1-3.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Császár-Nagy Noémi, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>)
--

Budapest, 2024. 01. 05.

Dr. Császár-Nagy Noémi